

תזריע - מצורע תשפ"ו: הרב הלוי

סגולת אמירת שירת הים בשמחה: בזוהר הפליגו בשבח אמירת שירת הים והסודות שבה לאחר אמירת פסוקי דזמרה (זוהר ב קלא, ב), שהיא עילוי גדול ונחת לשכינת עזנו. על כן צריך לאומרה בשמחה רבה ובנעימה, ויצייר כאילו הוא עומד ביבשה בתוך הים, והמצריים נטבעים והוא ניצול, והוא סגולה לכפרת עוונות (צפורן שמיר ב, כד).

לא רק 'לקרוא' קריאת שמע: משל לעשיר שהיה צריך לנסוע לכמה ימים, והוא כתב למשרתו כמה דברים שצריך לעשות בבית בימים שלא יהיה בבית, כששב העשיר אמר המשרת: "עשיתי רצונך, קראתי כל יום את המכתב בבוקר ובערב..." אמר העשיר: "אוי אויל, מה שצויתך לעיין במה שכתוב הוא רק כדי שתדע מה לעשות, ולא שתצא ידי חובתך בקריאה לבד". הנמשל: קריאת שמע היא לא רק קריאה כדי לצאת ידי חובה, אלא לקיים ולדעת מה לעשות (שם עולם א, יב).

שימוש בדאודורנט או סבון של גברים לנשים או להיפך: יש אומרים כי אסור לאיש להתבשם בבושם המיוחד לריח נשים, אפילו אם מתכוון רק להעביר ממנו ריח רע, משום 'לא ילבש' אם הריח חזק מאד (באר משה ד, קכ) ויש אומרים שאין הרבה הבדל בריח ולכן מותר (מעין אומר ד, עמ' טו). לפענ"ד, אין הבדל מהותי בין הדאודורנטים, שהמטרה היא להעביר את הריח ולכן מותר, אא"כ יהיה הבדל מהותי וניכר (הרב הלוי).

נמנום בבית המדרש ובזמן לימוד: הלכה היא, שאין ישנים בבית המדרש, וכל המתנמנם בבית המדרש חכמתו נעשית קרעים, שנאמר: 'וקרעים תלביש נומה' (ש"ע י"ד רמו, טז). בגמ' מבואר שר' זירא האריך ימים בזכות שלא ישן בבית המדרש אפילו לא שינת עראי (מגילה כח, א). יש אומרים שהימנעות משינת עראי בבית המדרש היא מידת חסידות (ש"ך י"ד רמו, טו), ויש שפקפקו על זה שלכאורה אפי' מידת חסידות אין בזה (בית הלל י"ד רמו, ד). יש שחילקו בין הרב לתלמיד, שעל הרב יש מידת חסידות ואילו על התלמיד נאמר שתורתו נעשית קרעים משום שהוא מפסיד את השיעור (עין אליהו מגילה כח, א). יש שאמרו שתורתו נעשית קרעים, משום שלומד לסירוגין ובהפסקות (הגר"א משלי כ, יג), שעיקר הלימוד הוא הרציפות וההתמדה (קובץ אגרות חזו"א א, א-ג). פוק חזי מאי עמא דבר, לפענ"ד, ההימנעות מנמנום בבית המדרש היא בגדר חסידות (הרב הלוי).

תפילה בבית כנסת רחוק כשיש לידו בית כנסת קרוב: נחלקו האחרונים, האם עדיף להתפלל בבית כנסת רחוק כשיש לידו בית כנסת קרוב, שכן יש לו שכר פסיעות על זה שהולך לבית הכנסת הרחוק (מג"א ז, כב). יש אומרים שעדיף להתפלל בבית הכנסת הקרוב משום ש'אין מעבירים על המצוות', ולא נאמרה מעלת שכר פסיעות אלא כשיש רק בית כנסת אחד והוא רחוק (גזע ישי, מערכת א, כז). יש אומרים שאם בבית כנסת הרחוק יש צורך, כגון שיש לו מקום קבוע, מותר להעביר על המצווה ולהתפלל שם (דברי מלכאל ה, ט). למעשה, יתפלל במקום שבו יכול להתפלל כהלכה (הרב הלוי).

המקסימום בחיוב כיבוד הורים: הגמרא מדגימה עד היכן מגיע החיוב של כיבוד ההורים, בסיפור על ר' טרפון שהיה גוחן ליד המיטה כדי שאימו תטפס למיטה ותדרוך עליו, וכן כשהיתה יורדת היתה דורכת עליו, אמרו לו שהוא עוד לא הגיע לחצי כיבוד, 'כלום זרקה ארנקי בפניך לים ולא הכלימתה' (קידושין לא, ב). יש אומרים שהוריו יזרקו לו את הארנק בפניו, ישתוק ויקבל על עצמו גזירת הכתוב ויירא ויפחד מהקב"ה (רמב"ם ממרים ו, ז), ויש אומרים שאין להכלים דווקא במצב של תועלת בזריקה לים, אך אם זו הופכת לדרך חיים, ההורה נחשב לרשע ואין חובה לכבדו (תוס' קידושין לב, א).

ברכה על מצה-נכססת בשאר ימות השנה: בכל שאר ימות השנה דין ברכת המצה שנוי במחלוקת הפוסקים, משום שהמצה נכססת ואינה נלעסת כלחם. מנהג הספרדים לברך על המצה 'בורא מיני מזונות' ולאחריה ברכת מעין ג', אא"כ: א. אוכלים מצה בשיעור קביעות סעודה כלומר מאתיים וארבעה גרם לערך. ב. חולה שאינו אוכל פת אלא מצה מטעמי בריאות. ג. האוכל מצה במוצאי שביעי של פסח שאין הלחם מצוי, אזי במקרים האלה מברך 'המוציא' החרדים לדבר ה' אוכלים את המצה בתוך סעודה של פת כדי לצאת מהמחלוקת. רוב האשכנזים נוהגים לברך על המצה כל ימות השנה המוציא וברכת המזון (חזו"ע ברכות, עמ' סא-סה). יש אומרים שמברכים על המצה 'המוציא' עד פסח שני ומכאן ואילך מברכים 'מזונות' (מאמר מרדכי אליהו, מועדים יא, קט). לפענ"ד, יש לברך על מצה שנאכלת לטעימה בעלמא בין בפסח ובין בשאר ימות השנה ברכת 'מזונות' ואם נאכלת לשובע כסעודה יש לברך עליה 'המוציא' בין בפסח בין בשאר ימות השנה (הרב הלוי).

הכנת סלט ביצים עם מיוז בשבת: מכיוון שהמיוז מדבק את הביצים כעין עיסה, יש אומרים שיקלף סמוך לסעודה וירסק בשיני המזלג וישנה מהסדר הרגיל ובכך יהיה מותר: א. לצורך אותה סעודה. ב. הוא אינו מפורר את הביצים כקמח. ג. כיון שרוצים רק לערבב ומקפידים שלא יתהוו ממש גוש אחד (שש"כ ח, כא). יש מתירים אם הדבר שמערבים בו מיוז הוא רטוב כעין חריין שמוכרים בחנויות, מכיוון שכולו משקה, וגם בתפוח אדמה שהוא יבש, ויש כאן בלילה עבה, יהיה מותר בשינוי ממה שרגילים להכניס ראשונה, וגם בצורת הערבוב, מכיוון שהטעם נפגם אם מכינים מערב שבת (אבני ישפה ו, עג). ולדעת השלחן ערוך מותר לתת מיוז עם הסלט ולערבבו כדי לאכול מיד (חזו"ע ד, עמ' רפב). לפענ"ד, מותר לתת מיוז עם הסלט ולערבבו כדי לאכול מיד (הרב הלוי).

אמר בטעות יעלה ויבוא: אדם שטעה ואמר יעלה ויבוא [לדוגמא בערב ראש חודש]: לדעת השו"ע, אין זה נחשב הפסק ואינו חוזר (שו"ע או"ח קח, יב). האחרונים חלקו וסברו שהוא כדיבור שיחה בטלה באמצע התפילה, לפיכך: א. אם לא הזכיר שקר, לדוג' שלא אמר עדיין ביום ראש חודש הזה - אינו נחשב הפסק וממשיך להתפלל כרגיל. ב. אם הזכיר שקר [כגון שאמר ביום ראש חודש הזה] חוזר לראש הברכה, ואם סיים את הברכה אינו חוזר אלא ממשיך כרגיל ואם ירצה להחמיר יכול לחזור על תפילתו בתנאי של נדבה (משנ"ב קח, לה; ילקו"י קח, ט). לפענ"ד, אם סיים את הברכה, מומלץ להתפלל בתנאי של נדבה (הרב הלוי).

ספירת העומר בסדר עולה: ספירת העומר שונה משאר הספירות באופן הספירה. בעוד שאר הספירות נספרות, בדרך כלל, בסדר יורד, ספירת העומר נעשית בסדר עולה. ההסבר לכך פשוט, מכיוון שהימים שבין פסח לשבועות הם ימי הכנה וזקוקים אנו לאותם הימים בכדי להכשיר את עצמנו להגיע למאורע המיוחל, לכן כל יום שעובר מתווסף לקודמו עד שמגיעים לשלמות ההכנה. בשאר הספירות הימים הם מבדילים ומרחיקים אותנו מהיום המיוחל ואין להם משמעות, ולכן הם בסדר יורד (ארמונות הזמן, עמ' 174). סעודה שניה - להסתכל לשואל בעיניים

בתחילת הפרשה התורה עוסקת בדין יולדת, ובהמשך בדין נגעיים. לפני כעשרים שנה ערכתי חופה לאחד מבוגרי הישיבה, ופגשתי בחתונה את הרב מוטי אלון. הוא סיפר לי שכשהוא היה אברך צעיר הוא גר בשכונת שערי חסד והיה שכן של הגרש"ז אוריבך זצ"ל. פעם הוא הלך לרב לשאול שאלה, והרב פסק

פרשת תזריע - מצורע: להסתכל לשואל בעיניים

בתחילת הפרשה התורה עוסקת בדין יולדת, ובהמשך בדיני נגעים. לפני כעשרים שנה ערכתי חופה לאחד מבוגרי הישיבה, ופגשתי בחתונה את הרב מוטי אלון. הוא סיפר לי שכשהוא היה אברך צעיר הוא גר בשכונת שערי חסד והיה שכן של הגרש"ז אורבך זצ"ל. פעם הוא הלך לרב לשאול שאלה, והרב פסק לו לחומרא, ואמר לו שהוא עונה לו את התשובה הזו בשלושה כובעים: א. כמי שמתמצא ברפואה. ב. מבחינה הלכתית. ג. כבן אדם. כשהרב אלון רצה ללכת, אמר לו הגרש"ז ש"גם הוא היה פעם בן עשרים". הגרש"ז רצה לומר שלפעמים אדם שואל שאלה, וחושב שהרב מחמיר משום שאינו מבין את הקשיים שיש לצעירים, ולכן הגרש"ז אמר לו שהוא מזדהה עם הקושי ומבין אותו, אבל במקרה זה אינו יכול להקל. אנו קוראים בפרשה: "וראה הכהן את הנגע... ומראה הנגע עמוק מעור בשרו... וראהו הכהן וטימא אותו" (ויקרא יג). שואל בעל משך חכמה: מדוע התורה כופלת ואומרת פעמיים "וראה הכהן" "וראהו הכהן"? המשך חכמה משיב שהכהן צריך לראות לא רק את הנגע אלא גם את בעל הנגע, וכגון אם הוא חתן בשבעת ימי המשתה - שאז איננו רואה את נגעו, כדי שלא לערבב את שמחתו. לכן צריך לראות את בעל הנגע, האם אפשר עתה לטמא אותו בטומאת צרעת, כמו שאמרו חכמים שיש יום שאין אתה רואה בו נגעים. מורה ההוראה צריך להסתכל על השואל במשקפיים כפולות ולראות לא רק את הדין, אלא גם את מי שעומד מולו, והאם הוא יכול לעמוד בחומרה הזאת. כלל זה חשוב לכל מנהיג ציבורי - עליו לראות אם השואל יכול לעמוד בדין החמור או שמא צריך להתגמש במקרה זה בגלל משבר שעלול להיגרם. עם זאת צריך גם לדעת מהו הקו שממנו אי אפשר לרדת. וכשם שהדברים נכונים למורה הוראה, כך וביתר שאת הם נכונים למי שעוסק בחינוך.